

TEMA 5. EL MARC INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA (II)

1. El Consell.
2. La Comissió Europea.
3. El Tribunal de Justícia de la Unió Europea.
4. El Tribunal de Comptes.
5. El Banc Central Europeu.
6. Els òrgans consultius.
7. Altres òrgans i organismes de la Unió Europea.

1. El Consell

- Institució de caràcter intergovernamental: representa els interessos dels governs dels estats membres i assegura la inserció dels estats en el marc institucional.
 - Representa voluntat estats: poder de decisió política, normativa i pressupostària, compartides amb PE.
 - Formada pels estats a través representants en àmbit exterior, no individus.
- Dos canvis de denominació: Consell de Ministres-Consell de la UE-Consell.

1.1. Composició i formació del Consell

- Un representant de cadascun dels estats membres (27):
 - Òrgan col·legiat: representants de rang ministerial facultats pels seus governs a comprometre'ls i votar.
 - Institució única però organitzada des de 2009 i Tractat Lisboa en 10 formacions especialitzades: Assumptes Generals; Afers Exteriors; Assumptes Econòmics i Financers; Justícia i Assumptes d'Interior;

Transport, Telecomunicacions i Energia; Agricultura i Pesca; Medi ambient; Educació, Joventut, Cultura i Esport; Ocupació, Política Social, Sanitat i Consumidors, i Competitivitat.

- Formació especial-reunions informals: Eurogrup (ministres d'Economia i Finances dels estats que comparteixen moneda, amb participació de la Comissió i BCE). Les decisions corresponen a l'ECOFIN.

1.2. Estructura organitzativa

- Regulació TUE-TFUE-Reglament intern: Presidència, Secretaria General i òrgan auxiliar (COREPER).

a) La Presidència

- Presideix formacions dels Consells (excepte Afers Exteriors: AR) per torns entre grups de 3 països (Troika) cada 18 mesos. La llista s'adopta per majoria qualificada (alternança països de diferent dimensió).
- Funcions: polítiques, poder d'organització, coordinació, impuls i conciliació, representació del Consell, garantia d'aplicació del reglament intern i desenvolupament dels debats.

b) La Secretaria General

- Auxili de la Presidència i està formada per funcionaris independents, i al capdavant, SG amb: gabinet, servei jurídic i direccions generals.
- Garantia estabilitat, permanència i continuïtat de la institució.
- Seu: Brussel·les.

c) El Comitè de Representants Permanents (COREPER)

- Òrgan auxiliar del Consell, creat (1965):
 - Suplir la falta de caràcter permanent del Consell.
 - Associar els estats de forma contínua amb el treball de les Comunitats.
 - Donar solució a complexitat i volum de tasques.
- Tractat de Maastricht: incorporació al sistema institucional.
- Integrat pels caps de les representacions permanents dels estats (ambaixadors i residència a Brussel·les).
- Caràcter dual:
 - Responsabilitats com a representants diplomàtics dels estats: instruccions dels governs.
 - Membres d'un òrgan UE: conciliació i defensa posicions europees amb altres estats.
- Funciona a dos nivells:

- COREPER I: nivell d'adjunts i qüestions de menor importància i naturalesa tècnica.
- COREPER II: nivell d'ambaixadors i temes de major importància (caràcter polític i/o institucional).

1.3. Competències del Consell

a) Competències en les funcions normativa, executiva i de coordinació.

- Òrgan UE poder normatiu, limitat pel dret d'iniciativa normativa de la Comissió i per l'augment progressiu del paper del PE.
- Major poder terreny executiu o reglamentari, i de coordinació política econòmica o cooperació judicial penal i policial.

b) Competències en la funció pressupostària.

- Compartida amb PE.

c) Competències en matèria de relacions exteriors.

- Importants en matèria PESC.

1.4. Procediments de decisió

- Determinat pels tractats: gran evolució
 - AUE: majoria qualificada mercat únic i mercat interior.

- Actualment: regla general de majoria qualificada (55% dels estats membres que representen, almenys, el 65% de la població UE). Vot ponderat (assignació diferenciada de nombre de vots per importància i pes de cada estat en aplicació principis demogràfics i politicoeconòmics).

2. La Comissió Europea

2.1. Composició

- Representa els interessos de la UE i és l'expressió de la supranacionalitat. Afebliment de funcions.
- 1995: cada estat representat almenys per un nacional (28 comissaris) encara que el Tractat de Lisboa ha previst reducció i un règim de rotació igualitària. Col·legi de Comissaris.
- Regulació: art. 17.7 TUE.

2.2. Estatut dels seus membres

- Càrrec de 5 anys, renovable. Autonomia i independència absoluta dels estats de nacionalitat: drets i privilegis de tipus econòmic i jurídic, i un règim estricte d'incompatibilitats.
- Control funció pel PE a través responsabilitat col·legiada i moció de censura.

2.3. Estructura organitzativa i funcionament

a) Organització

- President: politització de la figura i poder d'intervenció en l'elecció de membres i repartiment de carteres.
- Secretaria General: assistir el president en les tasques de coordinació i assegurar relacions amb la resta d'institucions.
- Direccions generals.
- Servei Jurídic.

b) Funcionament

- Col·legiat: actes per unanimitat, sense dissidents ni delegacions de vot.
- Per afavorir la presa de decisions:
 - Deliberacions: assumptes importants i complexos. Són preparades *ad hoc* pels membres més interessats. Per a situacions delicades, es reuneixen sols sense funcionaris i amb SG.
 - Procediment escrit: assumptes menys controvertits a través de propostes.
 - Adopció de mesures de gestió o administració corrent: habilitació membre responsable (delegació de signatura).
- Reunió setmanal (dimecres) a Brussel·les.

2.4. Competències de la Comissió

- Els tractats no contenen una llista sintètica de les funcions, però la més emblemàtica és la salvaguarda i promoció de l'interès general de la UE:
 - Poder d'iniciativa legislativa.
 - Competència de decisió i execució.
 - Poders de control.

a) Competència de la iniciativa normativa

- Principal motor de l'activitat normativa UE: proposta és un requisit previ a l'acció de Consell i PE (garantia de salvaguarda de l'interès UE).
- Quasi monopoli: aprofundiment de principis democràtics amb cert poder d'iniciativa a PE, BCE, Consell i estats en matèria UEM, i iniciativa popular.

b) Competències decisió i execució

- Tractats:
 - Competència reglamentària o executiva: adoptar reglaments, directives i decisions en els àmbits dels tractats.
- O per delegació del Consell o del PE:
 - Derivació d'un acte normatiu adoptat (actes no legislatius per completar o modificar aspectes no essencials o assegurar condicions uniformes d'aplicació en relació als actes vinculants).

c) Competències de gestió

- Gestionar eficaçment fons de la UE: atorgar ajudes i redactar avantprojecte de pressupost, execució del pressupost.

d) Competències de control

- Guardiana dels tractats i responsable de la seua aplicació junt amb la del dret derivat.
- Poder d'informació i recerca sobre autoritats públiques nacionals i destinataris normes UE.

e) Competències en matèria de relacions exteriors.

- Excepte PESC: representació exterior UE, al costat AR i president estable del Consell Europeu.
- Poder de legació activa (delegacions sota les ordres del AR-vicepresident de la Comissió).
- Participació en les negociacions de tractats internacionals subscrits per la UE.

3. El Tribunal de Justícia de la UE

3.1. Rellevància i particularitats del sistema judicial de la UE

- Institució clau dins del sistema institucional amb labor crucial de desenvolupament del procés d'integració: interpretació i aplicació del DUE.
- Institució única i comuna a les tres comunitats, i es la institució que menys canvis ha sofert:
 - 1988: creació de Tribunal de Primera Instància per millorar efectivitat i protecció jurídica.
 - Tractat de Niça: modificació sistema per la gran ampliació.
 - Actualment: institució única amb tres instàncies judicials diferents. Una institució superior (TJ); una instància de dret comú (TG) i unes instàncies especialitzades (2004: funció pública).
- Art. 19 TUE i art. 251-281 TFUE, Protocol núm. 3 annex als tractats (estatut).
- Característiques singulars de la jurisdicció de la UE:

- Peça clau dins del procés d'integració (configuració ordenament jurídic, els seus caràcters i preservant-ne l'aplicació).
- Poder judicial: instàncies europees i jurisdiccions nacionals (jutges nacionals com a vertaders jutges ordinaris).
- Jurisdicció completa.
- Tots els litigis derivats per l'aplicació DUE: TJUE obligatòriament. També accés individus.

3.2. Composició

- Jutges: un per cada estat membre tant en el TJ com en el TG, assegurança de la representació de tots els sistemes judicials nacionals i per la incorporació de la jurisprudència TJUE en tots els estats membres.
 - 6 anys, renovables (parcialment cada 3).
 - Organitzats en president i vicepresident (3 anys renovables).
- Advocats generals: 8
 - Intervenent únicament en el TJ i presenten públicament conclusions motivades com a propostes de resolució, però sense caràcter vinculant.
 - Conclusions publicades en els repertoris de jurisprudència.
- Secretari: funcions administratives i col·laboració activa.

3.3. Estructura organitzativa

- Tractat de Lisboa: sistema repartiment entre TJ, TG i especialitzats i mesures per a evitar el col·lapse del sistema.
- Regla general: resolució per Sales.
- Intervenció en Sales, Gran Sala i Ple:
 - TJ: excepcionalment el Ple (casos de canvi radical del sentit de la jurisprudència i casos extraordinària importància). Hi ha Sales (3-15), una gran Sala (13) i el Ple.
 - TG: Sales (3-5), Gran Sala (13) i el Ple (assumptes senzills o reiteració de la jurisprudència).
 - Trib. Funció Pública. Inactiu (1/9/2016) i traspàs de competències al TG.

4. El Tribunal de Comptes

- Creat en 1975 quan va culminar el procés de transformació del sistema de finançament del pressupost comunitari (recursos propis).
- Seu: Luxemburg.
- Doble tasca:
 - Supervisió tècnica dels comptes de la UE i de les seues institucions, en col·laboració amb els òrgans nacionals.
 - Assessoria autoritat pressupostària constituïda paritàriament pel Consell i el PE.
- Naturalesa administrativa.
- Composició: únic representant de cada estat membre nomenat pel Consell, prèvia consulta al PE. 6 anys, renovable.
- Organització: 5 sales (4 sales verticals competents per despeses i ingressos; i una sala horitzontal denominada CEAD –Coordinació, Avaluació, Fiabilitat i Desenvolupament). Cada sala té dos àmbits competencials:

- Adoptar informes especials, informes anuals específics i dictàmens.
- Preparar projectes d'observacions per als informes anuals sobre el pressupost general i els Fons Europeus de Desenvolupament, i projectes de dictàmens per la seua adopció pel Ple.

5. El Banc Central Europeu

- Organisme essencial política monetària en el marc UEM i element central del sistema Europeu de Bancs Centrals (SEBC) engegat a Maastricht.
- Seu: Frankfurt.
- Tasca:
 - Gestiona l'euro i protegeix l'estabilitat dels preus
 - Fixa les grans línies de la política econòmica i monetària de la UE i la seua aplicació.
- Composició: Comitè Executiu (gestió diària); Consell de Govern (política monetària de l'eurozona i tipus d'interès), i Consell General (consultiu i coordinació BCE).
- Nomenament: Consell per majoria qualificada.

6. Els òrgans consultius

- Juntament amb institucions: òrgans encarregats contingut específic (consultius i altres de naturalesa financera) + Defensor del Poble.

6.1. El Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE)

- 1957: òrgan consultiu comú a la UE i a la CEEA (Euratom).
- Òrgan auxiliar de representació socioeconòmica amb competències consultives.
- Membres: 5 anys. Actualment, 350 membres.

6.2. El Comitè de les Regions

- Objectiu: associar les entitats territorials (regions, etc.) al procés d'adopció de decisions.
- Representants infraestats triats democràticament als seus països.
- Tractat de Lisboa: accés al TJUE si es prescindeix del seu dictamen previ quan siga preceptiu (principi de subsidiarietat).

7. Altres òrgans i organismes de la UE

- Multitud d'organismes establits en el dret originari (tractats i actes adhesió) i dret derivat: agències, oficines, etc. Important paper en l'aplicació de polítiques i funcions de caràcter tècnic, científic, operatiu, etc.
- Per a determinades polítiques: descentralització i autonomia financera a certes entitats:
 - Fons Europeu de Cooperació Financera.
 - Agència Europea de Cooperació.
 - Agència Europea del Medi Ambient, etc.
- Últimament: solucions despolititzades i especialitzades que faciliten relacions amb els agents implicats (agències executives) i organismes investits de missió de prestació de servei públic amb personalitat jurídica.

- També: organismes vinculats als vells pilars:
 - Europol.
 - Eurojust.
 - Agència Europea de Defensa.

Co-Finançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(s) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.